

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
YAYINLARI

Mevzuat Dizisi- 7

**TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
DİŞHEKİMLİĞİ
MESLEK ETİĞİ KURALLARI**

Ekim 2013

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
DİŞHEKİMLİĞİ
MESLEK ETİĞİ KURALLARI

Ekim 2013

SUNUŐ

Değerli MeslektaŐlarım,

Yeni dünya düzeni adı altında insana ait tüm etik değerler alt üst edilmektedir.

TDB, baŐta kendi meslek dünyasında diŐhekimlerinin davranıŐlarına rehberlik edecek, mesleğe ait uygulamaların ahlaki sınırlarını belirleyecek çalıŐmalara her zaman büyük önem vermiŐtir.

I. ve II. Dişhekimliği Etik Kurultaylarında geniş bir katılımla tartıŐılarak kabul edilen Dişhekimliği Mesleği Etiği Kuralları;

TDB Etik Kurulu yesi değerli dostlarımın çok titiz ve baŐarılı çalışmaları ile bugün Siz, değerli meslektaŐlarıma "Etik Kod"lar olarak yol gösterici olması dileğiyle sunulmaktadır.

Emeği geçen Etik Kurul yelerimin hepsine bilgilerine ve yüreklerine sağlık diyor ve sonsuz teŐekkürlerimi sunuyorum...

Prof. Dr. Taner YÜCEL
Türk Dişhekimleri Birliği
Genel BaŐkanı

GİRİŞ

Toplumda özel mesleki ayrıcalıklara sahip olan dişhekimleri, mesleğe özgü moral değerlerini ve yüksek etik standartlarını gözetmek zorundadır. Hastasına karşı sağlık hizmeti sunan her dişhekiminin mesleki sorumlulukları ve özerkliği bağlamında karşı karşıya kaldığı ahlaki ikilemlerde “meslek ahlakı kuralları”, bir başka deyişle “etik kod”lar yol gösterici rol oynamaktadır.

Etik kod, etik ilkelerden türetilen, etik ilkeler gibi davranışlara yön gösteren, ölçüt oluşturan; ancak etik ilkelere göre daha özel ve somut olan düzenlemeler için kullanılan ortak bir terimdir. Bir sağlık meslek etiği kodu o mesleğin ideallerinin hem toplum hem de sağlık çalışanları tarafından benimsenmesini sağlayan; sadece o mesleğe özgü olan ve mesleğin bütün üyelerini kapsamına alan; davranışlara rehberlik eden; beklenen standartların altındaki davranışları disiplin altına alan ve kabul edilebilir davranış standartları geliştirilmesini sağlayan kurallar dizgesidir. Bir meslek ahlakı kuralları dizgesi, o mesleğe ait uygulamaların ahlaki sınırlarını belirler.

Kodlar ülkeden ülkeye veya aynı ülkede zaman içinde değişiklik göstermekle birlikte bazı ortak özellikler taşırlar. Bu ortak özelliklerin başında “insan yaşamının saygınlığına değer verilmesi”; “hastanın sağlığının her şeyin üstünde tutulması”; “hastalar arasında ayrımcılık yapılmaması”; “hasta bilgilerinin gizliliğinin korunması” ve “mesleki yetkinliğin sürdürülerek, bilgi ve becerilerin geliştirilmesi” gelmektedir.

Dişhekimliği ülkemizde 100 yılı aşkın süredir varlık gösteren bir meslek olmakla birlikte, bu alanda bir “etik kod” oluşturulması çalışmaları oldukça yenidir. Türk Dişhekimleri Birliğı tarafından Haziran 1998’de Bursa’da gerçekleştirilen I. Dişhekimliği Etiğı Kurultayı’nda ilk kez etraflıca ele alınan ve ileri çalışmalarla geliştirilen Dişhekimliği Tüzüğü Taslağı “etik kod” bağlamında öncü bir girişim olarak kabul edilebilir. Ancak bu alandaki temel çalışmaya TDB Etik Kurulu tarafından 2011 yılının Şubat ayında başlanmış; ortaya çıkarılan taslak metin Aralık 2011’de Ankara’da yapılan II. Dişhekimliği Etiğı Kurultayı’nda geniş katılımı ile ele alınmıştır.

Türk Dişhekimleri Birliği'nin, 2012 yılının Kasım ayında yapılan 14. Olağan Genel Kurulu'nda, son haline ulaşan taslak metin Dişhekimliği Meslek Etiği Kuralları ismiyle kabul edilmiş; bütün mesleki ortamlarda etkin bir şekilde tanıtılmasına karar verilmiştir. Elinizdeki kitapçık bu meslek etiği kurallarını içermektedir ve kapsamlı bir çalışmanın ürünüdür.

TDB Dişhekimliği Meslek Etiği Kuralları'nın ortaya çıkması sürecinde emei ve katkısı bulunan herkese teşekkür ederiz.

Türk Dişhekimleri Birliği
Etik Kurulu

TÜRK DIŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ **DIŞHEKİMLİĞİ MESLEK ETİĞİ KURALLARI**

Dişhekiminin
Hastaya Karşı Sorumlulukları

Dişhekiminin
Mesleğine ve Topluma Karşı Sorumlulukları

Dişhekiminin
Meslektaőlarına Karşı Sorumlulukları

Diğer

TÜRK DIŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ

DIŞHEKİMLİĞİ MESLEK ETİĞİ KURALLARI

(9-10-11 Kasım 2012 tarihli TDB 14. Olağan Genel Kurulunda kabul edilmiştir.)

ÖNSÖZ

Dişhekimliği Meslek Etiği Kuralları dişhekiminin hastasına, topluma, mesleğine ve meslektaşına karşı görevlerini yerine getirirken uyması beklenen tutum ve davranış ilkelerini belirlemeyi amaçlar; ağız diş sağlığı hizmeti sunumunun mesleki ve etik ilkelerini bildirir ve açıklar. Bu kurallar, dişhekiminin meslek etiği sorumluluklarının tanımlanmasına ve toplumun dişhekimliğine yönelik etik beklentilerine rehberlik eder.

Dişhekiminin öncelikli görevi, alanıyla ilgili hastalıkları önlemek, mesleğiyle ilgili bilimsel gerekleri yerine getirerek hastaları iyileştirmeye çalışmak ve bu sayede hem insan yaşamını hem de sağlığını korumaktır.

Dişhekimi, evrensel insan hak ve özgürlüklerini temel alarak insan onuru, insan yaşamı ve sağlığına en üst seviyede özen ile sağlık hizmeti sunar.

DIŐHEKİMİNİN HASTAYA KARŞI SORUMLULUKLARI

Etik Sorumluluk

Dişhekimi mesleki uygulamalarında mesleki etik ilkelere uygun davranmalıdır. Dişhekimi hastası ile ilişkilerinde hastaya zarar verecek davranıŐlardan kaçınmalı, hastanın zarar görmemesi ve yararı için gerekli tüm düzenlemeleri yapmalıdır.

Dişhekimi, hastanın kendi yaşamı, beden bütünlüğü konusundaki seçimlerine duyarlı ve saygılı yaklaşmalıdır. Bu bağlamda hekim mesleki uygulamalardan önce hastayı aydınlatarak onamını alır, hastanın tedavi ve bakım sürecindeki tercihlerine duyarlı olur. Hastanın özel yaşamının gizliliğı ve dokunulmazlığına saygı gösterir.

Dişhekimi, hastasının yararını daima kendi yararının önünde tutar. Çalıştığı kurum ile hasta yararının çatıŐtığı durumlarda da dişhekimi hastanın yararına öncelik verir.

Dişhekimi hastanın adalete ve hakkaniyete uygun hizmet almasını sağlar.

Nitelikli Hizmet

Dişhekimi hastalarına koruyucu ve tedavi edici hizmetleri sunarken, çalıştığı ortamda hastaların yarar sağlaması ve zarara uğramaması için gereken koşulları sağlar. Mesleki uygulamalarında ve ortamında hastanın güvenliğini ve rahatını sağlayacak önlemleri alır.

Ayrımcılıktan Kaçınma

Dişhekimi hastanın cinsiyeti, yaşı, ırkı, milliyeti, etnik kökeni, inancı, dili, siyasal görüşü, sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik durumu, yaşam biçimi, konumu ve hastalığı ne olursa olsun ayırım yapmaksızın muayene ve tedavi konusunda en yüksek dikkati ve özeni gösterir.

Özel Yaşama Saygı

Dişhekimi hastanın özel yaşamına saygı gösterir. Dişhekimi, hastanın kendi isteği ile verdiği ya da tedavi sürecinde edindiği yaşamı, sağlık durumu ve beden özellikleri ile ilgili tüm bilgileri gizli, dokunulamaz ve

ulaşılmaz bilgiler olarak saklar. Dişhekim, hastanın ölümünden sonra dahi bu bilgilerin gizlilik ve ulaşılmazlık özelliklerini korur.

Dişhekim, çalıştığı ortamda bulunan diğer yardımcı personelin, görev ve sorumluluk alanı dışındaki bilgi belgelere ve materyallere ulaşımını engellemek, hastaların özel yaşamına saygılı yaklaşım göstermesini sağlamak için gerekli önlemleri alır.

Dişhekim, yasal çerçevede hastaya ait bilgi ve belgeleri paylaşmak durumunda kalırsa, hastanın zarar görmemesi için gerekli önlemleri alır.

Dişhekim, hastanın tanı ve tedavisi ile ilgili uygulamaları bilimsel çalışmalarda veya yayınlarda kullanmak için hastanın iznini alır. Hastanın iznine rağmen hastanın kimliği konusunda fikir ya da bilgi verebilecek bedensel özellikler bilimsel açıdan zorunlu olmadıkça dişhekim tarafından kullanılmaz.

Kayıtlar

Dişhekimi, hastanın tanı ve tedavisi ile ilgili bilgi, belge ve materyalleri özenle ve doğru bir şekilde kaydeder ve en az yasal olarak belirtilen süre boyunca saklar. Kayıtların saklanma koşulları ve ortamı ne olursa olsun bilgilere görev ve sorumluluk sınırları içindeki ilgililer dışında kimsenin erişememesi için gerekli önlemleri alır.

Dişhekimi, hastanın talebi olması halinde kayıtların bir kopyasını hastaya veya yetkilendirdiği kişiye verebilir.

Acil Durumlar

Dişhekimi yasalarla belirlenen mesleki yetki alanı dâhilindeki acil durumlara müdahale etmekle yükümlüdür.

Dişhekimi Seçimi

Dişhekimi hastanın hekim seçme hakkına saygı duymalı ve hekim seçme özgürlüğünü kısıtlayacak veya bu hakka engel olacak uygulamalara karşı çıkmalıdır.

İkinci Mesleki Görüş

Dişhekimi, tedavinin herhangi bir aşamasında, hastasının başka bir hekimden görüş alma hakkına saygı göstermelidir.

Başarı Garantisi

Dişhekimi gerçekleştireceği girişimin başarı ile sonuçlanacağını garanti edemez.

Hizmet Bedeli

Dişhekimi, tedavi karşılığında hastadan alacağı bedeli düşük tutarak uygulayacağı tedavinin asgari standardını düşüremez.

Aydınlatma ve Onam Alma

Dişhekimi, hastanın durumunun acil olduğu veya bilincinin kapalı ve tıbbi girişimi reddettiğinin bilinmiyor olduğu durumlar hariç olmak üzere, aydınlatarak onamını almadan hastaya herhangi bir girişimde bulunamaz.

Dişhekimi hastanın tedaviyi ret ve tedaviyi durdurma hakkına saygı gösterir.

Dışhekimi hastayı, tanısı / öntanısı, hastalığının nasıl seyrettiği ve seyredeceği, gerçekleştirilebilecek tanı/tedavi ile ilgili girişimler ve bunlar ile ilgili seçenekler, gerçekleştirilebilecek her girişimin yarar ve sakıncaları, girişimleri kabul etmesi ya da etmemesi halinde karşılaşılabilecek durumlar konularında aydınlatır.

Dışhekimi, aydınlatmayı hastanın anlayabileceği bir şekilde sözlü veya yazılı olarak; gerektiğinde görsel araçlar ile destekleyerek; hastanın eğitim, bilgi, kültürel, sosyal durumunu göz önünde bulundurarak gerçekleştirir.

Dışhekimi, hastaya teşhis ve tedaviyle ilgili ayrıntılı sorular sorabileceğini ve daha ayrıntılı aydınlatılmasını istediği bir hasta yakınına belirleyebileceğini bildirir.

Dışhekimi gerçekleştireceği girişimin aciliyetine göre aydınlatmayı daraltabilir.

Dışhekimi hastaya uygulayacağı tedavinin riskinin yüksek olduğu durumlarda, yeni geliştirilen bir tedavi yöntemi uyguladığında veya estetik amacın ön planda tutulduğu durumlarda, hastasını

en geniş biçimde bilgilendirir ve onamını alır.

Önceden kararlaştırılan tanı veya tedavi yönteminden farklı bir yöntemin uygulanması gerektiğinde dişhekimi hastayı konu ile ilgili aydınlatarak onam alır.

Dişhekimi, hastanın yaş ya da akıl sağlığı gibi nedenlerle tek başına onam verecek durumda olmadığı hallerde, hastanın katılabildiği ölçüde aydınlatmaya dâhil edilmesini sağlayarak yasal temsilcilerini aydınlatır ve onamı yasal temsilcilerinden alır.

Tanı ve Tedavi

Dişhekimi hastaya doğru tanının konması ve doğru tedavinin uygulanması için dişhekimliği bilimine uygun şekilde gerekli önlemleri özenle alır ve girişimleri özenle gerçekleştirir.

Tanı, tedavi veya koruma amacı olmaksızın hastanın isteği ile ya da başka nedenlerle hastanın ruhsal veya bedensel direncini azaltacak herhangi bir girişimde bulunamaz.

Tedavinin Üstlenilmemesi veya Tamamlanmaması

Dişhekimi acil haller dışında yasalar ve mesleki ilkeler çerçevesinde olması ve hastaya müdahalede bulunabilecek başka hekimin bulunması koşulu ile kişisel nedenlerle hastaya tedavi vermeyi ret edebilir. Tedavisi devam etmekte olan hastayı ise, uygun bir süre önceden bilgilendirmek ve zarar görmesini engellemek koşuluyla bırakabilir.

Ancak dişhekimi, sağlık hizmetinin sürekliliği ilkesine özen göstermeli ve ikinci hekim bulunmadan hastanın tedavisini hiçbir koşulda ret etmemeli veya tedavisi devam eden hastayı bırakmamalıdır.

Hastasını bırakan dişhekimi hastaya bakacak yeni meslektaşına hasta ile ilgili tıbbi bilgileri doğru bir şekilde aktarmalıdır.

DIŐHEKİMİNİN MESLEĞİNE ve TOPLUMA KARŞI SORUMLULUKLARI

Kişisel Mesleki GeliŐim

Dişhekimi, mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve donanımını geliŐtirmelidir.

Mesleki Saygınlık

Dişhekimi mesleğinin saygınlığını ve onurunu gözeterek dürüst, adil ve ilkeli davranmalı; toplumun mesleğe olan güvenini sarsmamalıdır.

Kamu Etkinlikleri

Dişhekimi, toplumun ağız diş sağlığını korumaya destek vermeli; bireyi ve toplumu koruyucu dişhekimliği ilkeleri yönünde eğitmelidir.

Dişhekimi toplumsal rolü ve mesleki erdemi gereği, özellikle toplum sağlığını ve refahını yükseltici etkinliklere katılmalı ve bunları desteklemelidir.

Reklam Yasağı

Dişhekimi mesleki uygulamalarına ilişkin olarak tüm iletişim ortamlarında meslektaşlar arasında rekabete yol açıcı eylemlerde bulunmamalıdır.

Dişhekimi, mesleki kimliğini kullanarak, topluma yönelik ürün reklamlarında veya pazarlanmasında yer almamalı; isminin kullanılmasına izin vermemelidir.

Dişhekimi her ne biçimde olursa olsun çalıştığı kurumun ve kendisinin reklamını yapmamalı; duyuru ve tanıtım amacıyla hazırladığı görsel-işitsel ve yazılı materyaller konusunda ilgili yasal düzenlemelere uymalıdır.

Dişhekimi, mesleki kimliğini kullanarak topluma yönelik herhangi bir ürünün reklamında veya pazarlanmasında yer almamalı; isminin kullanılmasına izin vermemelidir.

DIŐHEKİMİNİN MESLEKTAŐLARINA KARŞI SORUMLULUKLARI

MeslektaŐlar Arası Saygı

DiŐhekimini, meslektaŐları ve diğer sağlık meslek üyeleri ile iyi iliŐkiler kurmalıdır. Nedeni ne olursa olsun meslektaŐlarına veya tedavi ekibinin bir başka üyesine karŐi hiÇbir zaman küŐük düŐürücü davranıŐlarda bulunmamalıdır. Mesleki tartıŐmaların hastanın bulunduğu ortamlarda yapılmamasına özen gösterilmelidir.

Mesleki DayanıŐma

DiŐhekimini mesleki uygulamalarla ilgili onur kırıcı, haksız suçlamalara uğrayan meslektaşlarını korumalıdır.

DiŐhekimini kendisine baŐvuran hastada daha önceden başlanmış ve tamamlanmamıŐ bir tedavi saptarsa, tedaviye baŐlamadan önce yarım kalmıŐ tedavinin uygulayıcısı diş hekimini ile görüŐmeye çalıŐmalı ve varsa o diŐhekimini ile hasta arasındaki sorunların giderilmesine yardımcı olmalıdır.

Bildirme Sorumluluğu

Dişhekiminin, başka bir meslektaşının hatalı mesleki uygulamalar sŸrdŸrdüđüne ya da etik açıdan yanlış davrandığına tanık olması halinde öncelikle onu uyarması, eğer sonuç alamaz ise durumu bağlı bulunduğu Dişhekimleri Odasına veya yetkili birimlere yazılı olarak bildirmesi beklenir.

Dişhekimi hasta Ÿzerinde çalıştığına tanık olduğu veya duyumunu aldığı yetkisiz kişileri bağlı bulunduğu Dişhekimleri Odasına veya yetkili birimlere ivedilikle bildirmelidir.

Mesleği Destekleme

Dişhekimi mesleğinin bilimsel ve toplumsal yönden gelişmesini ve ilerlemesini desteklemekten sorumludur.

Uygun Olmayan Davranışlar

Dişhekimi, yasalarla belirlenmiş mesleki yetkilerini aşacak eylemlerde ve dişhekimliği uygulamalarıyla ilgili özel beceri ve yeterliliklere sahip olduğunu ima edecek davranışlarda bulunmamalıdır.

Dışhekimî, meslektaşlarının hastalarını kendisine yönlendirmeye yönelik davranış ve girişimlerde bulunmamalıdır.

Dışhekimî, meslektaşlarını kötüleyen söylem ve eylemlerden kaçınmalıdır.

Konsültasyon

Dışhekimî hastanın tanı-tedavi ve takibiyle ilgili olarak gerekli gördüğü durumlarda, ilgili birimlerle görüş alışverişinde bulunarak konsültasyon talep edebilir. Konsültan dışhekimî hastanın tedavisini ancak yasal düzenlemelerde belirtildiği biçimde devralabilir.

Meslekte Eşit Sorumluluk

Dışhekimleri görevi, konumu, çalışma ortamı, uzmanlığı vb. ne olursa olsun aynı ahlaki sorumluluğa ve etik yükümlülüğe sahiptir.

DİĞER

Dişhekimi kullanımına yasal açıdan izin verilmemiş farmakolojik ve biyolojik maddeleri ve malzemeleri hastası üzerinde kullanmamalıdır.

TÜRK DIŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
ETİK KURULU ÜYELERİ

Süha ALPAY

Yrd. Doç. Dr. Funda Gülay KADIOĞLU

Mustafa ORAL

Mustafa Ziya ÖZER

Prof. Dr. Umur SAKALLIOĞLU

Öğretim Görevlisi Dr. Gürkan SERT

Yrd. Doç. Dr. Zehtiye Füsun YAŐAR

Not: İsimler soyadı alfabetiğine göre sıralanmıŐtır.

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ

Ziya Gökalp Cad. No:37/14 Kızılay / ANKARA

Tel: 0312 435 93 94 (pbx)

Faks: 0312 430 29 59

Web: www.tdb.org.tr e-mail: tdb@tdb.org.tr